

sygn. akt VII U 892/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

6 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 6 lutego 2023 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

odwołania M. C. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 8 kwietnia 2021 r., znak (...)

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

z udziałem M. V. (...) w W.

I. **zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że M. C. (2) jako pracownik płatnika składek M. V. (...) w W. polega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 7 sierpnia 2020 r.;**

II. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. na rzecz M. C. (1) 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

sygn. akt VII U 892/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 8 kwietnia 2021 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. stwierdził, że M. C. (2) jako pracownik u płatnika składek (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 7 sierpnia 2020 r.

Odwołanie od tej decyzji wniosła ubezpieczona M. C. (2), wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 7 sierpnia 2020 r. oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając stanowisko odwołująca podkreśliła, że nawiązała kontakt z M. V. w listopadzie 2019 r. przez portal społecznościowy F.. M. V. poszukiwała pracownika do swojego salonu (...). Odwołująca przyjechała do Polski w celu kontynuowania rozmów o podjęciu pracy w zawodzie, do którego miała kwalifikacje i zamiłowanie. Po wykonaniu kilku prac dostała zgodę na nawiązanie współpracy. Ubezpieczona zdecydowała się przeprowadzić z rodziną z Ukrainy do Polski w maja 2020 r. (...) maja 2020 r. z pomocą A. H. z upoważnienia pracodawcy złożyła wnioski o wydanie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Z powodu braku kompletu dokumentów został on pozostawiony bez rozpoznania.

Następnie odwołująca podniosła, że z uwagi na kwestie organizacyjne związane z przeprowadzką musiała wyjechać na Ukrainę na kilka dni. Po powrocie i odbyciu 14-dniowej kwarantanny 1 czerwca 2020 r. A. H. wraz z pracodawcą

złożyła wniosek o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca do Wojewody (...) oraz sporządzenie informacji starosty na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych przez podmiot powierzający pracę. 2 lipca 2020 r. Urząd Pracy (...) W. doręczył drogą elektroniczną informację starosty z 1 lipca 2020 r. Dopiero 7 sierpnia 2020 r. Wojewoda (...) wydał zezwolenie typu A nr (...) na pracę cudzoziemca na terenie RP. Tego samego dnia zawarta została umowa o pracę.

Odwołująca wskazała, że tego samego dnia podjęła pracę w salonie. Była zobowiązana do prowadzenia własnego kalendarza, w którym zapisywała datę, godzinę, rodzaj, czas trwania i cenę zabiegu oraz dane klientki. Zawsze prosiła klientki o pozostawienie komentarza o jej pracy na oficjalnej stronie salonu. Wiele z nich zamieszczało bardzo pozytywne komentarze.

Odwołująca podkreśliła ponadto, że w dacie nawiązania stosunku pracy była matką dwóch małoletnich synów. Zdecydowała się na przeprowadzkę do Polski w celu podjęcia pracy. Jej zamiarem było utrzymanie rodziny oraz rozwój w zawodzie kosmetyczki. Nie planowała z partnerem kolejnego dziecka, gdyż utrzymanie w obcym kraju rodziny za minimalną krajową pensję było wystarczająco trudne. Odwołująca dodała, że nie zna przyczyny opóźnienia w zgłoszeniu jej przez księgową pracodawcy do ZUS. Faktem jest, że przystąpiła do świadczenia pracy, o czym mogą również poświadczyć zgłoszeni do sprawy świadkowie.

Ubezpieczona podniosła, że według badań zaszła w ciążę na początku czerwca. Dopiero pod koniec sierpnia umówiła wizytę u lekarza ginekologa i tam uzyskała potwierdzenie ciąży. Odwołująca była załamana wiadomością o ciąży. Postanowiła kontynuować pracę. Czuła się dobrze. Dopiero pod koniec września zaczęły pojawiać się komplikacje zdrowotne związane z ciążą, które zmusiły ubezpieczoną do zaprzestania pracy na czas ciąży.

Zdaniem odwołującej, przedstawiony stan faktyczny i zgłoszone na jego poparcie dowody w sprawie dają obraz faktycznego przebiegu jej zatrudnienia. Umowa o pracę miała służyć nawiązaniu stosunku pracy w celu jej świadczenia. Odwołująca nigdy nie naraziłaby się na tak poważną decyzję, jaką jest wyprowadzka z kraju ojczystego z dwójką małoletnich dzieci bez stałej pracy, aby tylko uzyskać zasiłek chorobowy bądź jakiegokolwiek inne świadczenia z ZUS (odwołanie z 28 maja 2021 r., k. 3-38 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. W jego ocenie odwołująca została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych u płatnika składek od 7 sierpnia 2020 r. wyłącznie w celu uzyskania prawa do wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a nie faktycznego wykonywania pracy. Organ rentowy miał na uwadze, że fakt ten potwierdza analiza zapisów na koncie ubezpieczonej z której wynika, że jest to pierwszy i jedyny tytuł do ubezpieczeń M. C. (1). Nadto, organ podkreślił, że M. C. (2) od 7 sierpnia 2020 r. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jako pracownik u płatnika (...) z opóźnieniem. Dokument zgłoszeniowy (...) wpłynął do Zakładu po obowiązującym terminie, tj. 28 sierpnia 2020 r. Płatnik w ten sposób naruszył art. 36 ust. 1 i 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, a zgłoszenia dokonuje się w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia.

Od 22 września 2020 r. do 20 października 2020 r. oraz od 16 listopada 2020 r. odwołująca się była niezdolna do pracy z powodu choroby. Niezdolność do pracy przypada na okres ciąży.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję, miał na uwadze krótki okres ubezpieczeń poprzedzający roszczenie o wypłatę świadczenia i brak wcześniejszego zgłoszenia do ubezpieczeń odwołującej. Ponadto organ odniósł się do dokumentów załączonych do odwołania i wskazał, że przedstawione przez ubezpieczoną dokumenty to głównie dokumentacja kadrowa, która dla Zakładu nie stanowi wystarczającego dowodu na świadczenie pracy przez ww. na rzecz płatnika składek. Na szczególną uwagę, zdaniem organu, zasługuje fakt, że dołączone do odwołania oświadczenia zostały podpisane przez osoby, które mogłyby korzystać z usług (...). Ponadto, w swoich oświadczeniach wskazali precyzyjnie okres pracy ubezpieczonej, co budzi wątpliwość organu, aby taka informacja mogłaby być wśród klientów

znana. Organ rentowy zwraca uwagę, że nikt z zatrudnionych osób nie potwierdził pracy M. C. (1) na rzecz płatnika (...) (odpowiedź na odwołanie, k. 39-41 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. V. mieszka w Polsce od 7 lat. Działalność gospodarczą (...) prowadzi od 1 czerwca 2019 r. Początkowo salon kosmetyczny, który prowadziła w ramach tej działalności znajdował się przy ul. (...), następnie przy ul. (...). Najpierw M. V. pracowała sama, następnie zaczęła zatrudniać pracowników. Płatnik składek zajmuje się makijażem permanentnym. Planowała rozwijać ofertę salonu (zeznania M. V. k.120-121 a.s.).

M. C. (2), urodzona (...), posiada wykształcenie wyższe niepełne. Jest obywatelką Ukrainy. Pracowała jako kosmetyczka. Początkowo przyjeżdżała sama do Polski tylko do pracy i nie mieszkała na stałe w Polsce. Pracowała w hotelu na stanowisku sprzątaczkii oraz w szwalni jako pomocnik krawcowej. Ubezpieczona znalazła na portalu społecznościowym F. ofertę pracy M. V., na które odpowiedziała. Ubezpieczona zadzwoniła do płatnika składek i odbyła spotkanie z M. V., na którym płatnik składek dobrze oceniła jej pracę wykonaną na modelu. Następnie płatnik składek podjęła decyzję o jej zatrudnieniu. W grudniu 2019 r. ubezpieczona umówiła się z płatnikiem składek, że zostanie u niej zatrudniona w salonie kosmetycznym. Ubezpieczona posiada kwalifikacje w świadczeniu usług kosmetycznych po odbytych szkoleniach z tego zakresu. Powyższe okoliczności, chęć powrotu do pracy w zawodzie oraz ciężka praca w hotelu, którą świadczyła do grudnia 2019 r. zmotywowały ubezpieczoną do podjęcia decyzji o wyjeździe z Ukrainy wraz z rodziną. Ubezpieczona wróciła na Ukrainę w celu uzyskania wizy. Do Polski przyjechała pod koniec lutego z zamiarem rozpoczęcia pracy od początku marca 2020 r. Od tego czasu ubezpieczona wynajmuje mieszkanie w Polsce. Okres ten zbiegł się z początkiem epidemii, wobec czego wszystkie salony były zamknięte. Ubezpieczona planowała rozpocząć pracę w marcu, a po zakończeniu szkoły również chciała zabrać dzieci do Polski. W maju skończył się rok szkolny na Ukrainie, więc zapisała dzieci do szkoły w Polsce i wybrała nauczyciela języka polskiego. Szkoła i mieszkanie były koło salonu. Podczas pandemii podnosiła kwalifikacje w zakresie zagęszczania i laminowania rzęs. Czekala aż będzie mogła rozpocząć pracę. W uzyskaniu potrzebnych do zatrudnienia w Polsce dokumentów ubezpieczonej pomagała A. H.. Pomagała ona też wcześniej płatnikowi składek zatrudniać jej pracowników, gdyż miała ona doświadczenie z uwagi na pracę w firmie, która się tym zajmowała. A. H. jest nie tylko klientką M. V., ale pomaga jej również zatrudniać pracowników. Wyjaśniła ona ubezpieczonej, że w związku z (...)19 zaistniały problemy z uzyskaniem wizy i kolejnego zezwolenia na pracę. 16 maja 2020 r. z pomocą A. H. z upoważnienia pracodawcy złożyła wnioski o wydanie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Z powodu braku kompletu dokumentów został on pozostawiony bez rozpoznania. Następnie, z uwagi na kwestie organizacyjne związane z przeprowadzką odwołująca się musiała wyjechać na Ukrainę na kilka dni. Po powrocie i odbyciu 14-dniowej kwarantanny 1 czerwca 2020 r. A. H. wraz z pracodawcą złożyły wnioski o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca do Wojewody (...) oraz sporządzenie informacji starosty na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych przez podmiot powierzający pracę. 2 lipca 2020 r. Urząd Pracy (...) W. doręczył drogą elektroniczną informację starosty z 1 lipca 2020 r. Strony czekały na wydanie zezwolenia na pracę przez kilka miesięcy, z uwagi na stan epidemii i skrócony czas pracy urzędów. Dopiero 7 sierpnia 2020 r. Wojewoda (...) wydał zezwolenie typu A nr (...) na pracę cudzoziemca na terenie RP na okres od dnia wydania zezwolenia do 6 sierpnia 2023 r. (korespondencja za pośrednictwem portalu F. k. 32 a.s., certyfikaty k. 30-31 a.s., umowa najmu z 7 marca 2020 r. k. 129 a.s., wnioski o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca na terytorium RP k. 25 a.s., zezwolenie na pracę z 7 sierpnia 2020 r. k. 21 a.s., oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi k. 19 a.s., zeznania A. H. k. 76-77 a.s., zeznania M. C. (1) k. 119-120 a.s., zeznania M. V. k.120-121 a.s.).

7 sierpnia 2020 r. ubezpieczona otrzymała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy na stanowisku kosmetyczki i tego samego dnia strony zawarły umowę o pracę na tym stanowisku w pełnym wymiarze czasu pracy na czas określony od dnia jej zawarcia do 6 sierpnia 2023 r. za wynagrodzeniem 2.700 zł brutto (orzeczenie lekarskie z 7 sierpnia 2020 r., umowa o pracę z 7 sierpnia 2020 r. – nienumerowane karty akt rentowych).

W ramach zawartej umowy ubezpieczona miała wykonywać zabiegi kosmetyczne polegające na stylizacji rzęs, ich założeniu, przedłużeniu i zagęszczaniu. Klienci na te zabiegi byli zapisywani telefonicznie lub przez portal B.. Płatność

za usługi miała miejsce przy recepcji salonu gotówką lub kartą (oświadczenia klientów k. 33-35 a.s., wydruki opinii k. 7- 10 a.s., zeznania świadków A. H., A. M., A. F., M. H. k. 75-79 a.s., I. G. k. 101-102 a.s., A. M. k. 118- 119 a.s. oraz płatnika składek i ubezpieczonej k.119-121 a.s.)

14 sierpnia 2020 r. płatnik składek przesłała do E. B. (1), świadczącej na jej rzecz usługi księgowe od 1 czerwca 2019 r. maila z prośbą o zgłoszenie M. C. (1) do ubezpieczeń. E. B. (1) była od połowy sierpnia 2020 r. na urlopie. Sprawdziła pocztę dopiero 24 sierpnia 2020 r. i poprosiła o adres zamieszkania i PESEL, bez których nie mogła zgłosić ubezpieczonej. Zgłoszenia dokonała dopiero 28 sierpnia 2020 r. po powrocie z urlopu. Podała wcześniejszy adres zamieszkania ubezpieczonej, gdyż nie miała informacji o jego zmianie. Następnie, 2 września 2020 r. na prośbę płatnika składek zgłosiła również dzieci ubezpieczonej. W 2020 r. E. B. (1) miała jednego pracownika, który nie posiadał podpisu kwalifikowanego. Świadek wysyłając zgłoszenia przez Internet posługuje się takim podpisem (wydruk wiadomości email z 14 sierpnia 2020 r. k. 125 7 a.s., zeznania E. B. (1) k. 118-119 a.s., zeznania M. V. k.120-121 a.s.).

Ubezpieczona podjęła pracę będąc w ciąży. Odwołująca o ciąży dowiedziała się na wizycie 8 września 2020 r. Od 7 sierpnia 202 r. do 21 września 2020 r. była zdolna do pracy. Jednak po tym okresie okazało się, że ze względu na swój stan zdrowia jest niezdolna do pracy na okres od 21 września 2020 r. do 20 października 2020 r. W związku z powyższym otrzymała zwolnienie lekarskie. Pogorszenie stanu zdrowia miało mieć związek z pobytem w szpitalu matki ubezpieczonej w połowie września, w związku z tym ubezpieczona zauważyła u siebie wysokie ciśnienie. Okazało się, że ciąża jest zagrożona. 15 października 2020 r. zmarła matka ubezpieczonej N. L.. Od 21 października 2020 r. nie przedłużono zwolnienia lekarskiego, więc od tego dnia odwołująca się ponownie była zdolna do pracy do 15 listopada 2020 r. Następnie ponownie od tego dnia do dnia porodu była niezdolna do pracy (dokumentacja medyczna z 8 września 2020 r. k. 36-37 a.s., karta ciąży k. 86 a.s., odpis aktu zgonu k. 134-135 a.s., opinia biegłego k. 183-184 a.s., zeznania M. C. (1) k. 119-120 a.s.).

Płatnik składek zatrudniała na miejsce ubezpieczonej Y. R. na umowę zlecenia, która pracowała przez niecały rok - wykonywała zabiegi na rzęsy. 30 listopada 2021 r. zwolniła się. Płatnik składek ma nadzieję, że ubezpieczona wróci do pracy, gdyż od tego czasu nie ma nikogo, kto zajmuje się rzęsami. Ma obecnie jednego pracownika na umowie o pracę, który zajmuje się kosmologią. Sama wykonuje klientom laminację rzęs i czeka na powrót ubezpieczonej, która ma zamiar zapisać dziecko do żłobka (umowa zlecenia k. 138 a.s., zeznania M. V. k.120-121 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. 12 lutego 2021 r. zawiadomił (...) o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia prawidłowości zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia M. C. (1) na podstawie umowy o pracę u w/w płatnika składek. Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z 8 kwietnia 2021 r., w której stwierdził, że M. C. (2) jako pracownik płatnika składek (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 7 sierpnia 2020 r. (decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 8 kwietnia 2021 r. nr (...)).

Postanowieniem z 13 kwietnia 2022 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ginekologii na okoliczność ustalenia czy ubezpieczona od 7 sierpnia do 21 września 2020 r. i od 21 października do 15 listopada 2020 r. była zdolna do wykonywania pracy. W pozostałym zakresie sąd na podstawie art. 235 (2) § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ginekologii, uznając, że fakty nim objęte zostały udowodnione zgodnie z twierdzeniem organu rentowego, albowiem ubezpieczona, zgodnie z zaświadczeniami lekarskimi od 22.09.2020 r. i od 16.11.2020 r. była niezdolna do wykonywania pracy. Tym samym postanowieniem sąd dopuścił również dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości na okoliczność ustalenia czy M. V. (...) w W. posiadała możliwości ekonomiczne do zatrudnienia ubezpieczonej z wynagrodzeniem 2700 zł miesięcznie od 7 sierpnia 2020 r. (postanowienie z 13 kwietnia 2022 r. k. 168 a.s.).

W opinii z 30 maja 2022 r. biegły z zakresu ginekologii stwierdził, że odwołująca była zdolna do pracy w okresie od 7 sierpnia do 21 września 2020 r. i od 21 października do 15 listopada 2020 r. Natomiast biegły z zakresu

księgowości w opinii z 28 października 2022 r., po dokonaniu analizy zgromadzonych dokumentów w szczególności księgi przychodów i rozchodów płatnika składek oraz biorąc pod uwagę osiągnięty wynik roczny w 2020 r. stwierdził, że sytuacja ekonomiczna prowadzonej przez płatnika składek działalności w 2020 r. dawała możliwości zatrudnienia ubezpieczonej z wynagrodzeniem 2700 zł miesięcznie od 7 sierpnia 2020 r. Do powyższych opinii nie wniesiono zastrzeżeń (opinia biegłego z zakresu ginekologii k. 183-184 a.s., opinia biegłego z zakresu księgowości k. 206-215 a.s.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i w aktach rentowych oraz opinii biegłych i zeznań świadków: A. H., A. M., A. F., M. H. (k. 75-79), I. G. (k. 101-102), A. M. i E. B. (1) (k. 118- 119) oraz płatnika składek i ubezpieczonej (k.119-120).

Zdaniem sądu, dokumenty, w zakresie w jakim sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z treści tych dokumentów okoliczności należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Opinie biegłych sądowych dr. n. med. S. B. i A. G. zostały ocenione jako rzetelne i wiarygodne, gdyż zostały wydane w oparciu o dokumenty zebrane w aktach sprawy. Ponadto treść obu opinii jest jasna i logiczna, a także wyczerpująco i przekonująco uzasadniona. Strony nie zgłosiły zastrzeżeń do opinii biegłych w zakresie odpowiedzi na tezę zawartą w postanowieniu o dopuszczeniu dowodów z tych opinii. W ocenie sądu, obie wskazane opinie zasługiwały na uwzględnienie.

Zeznania świadków, odwołującej się i płatnika składek korespondują ze sobą oraz ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Ubezpieczona i płatnik składek wyjaśniły intencje związane z zawarciem umowy i przedstawiły charakter wykonywanych przez ubezpieczoną czynności oraz podjęcie przez nią pracy, jak też faktyczne potrzeby płatnika składek w zakresie obowiązków wykonywanych przez ubezpieczoną. Zeznania te zostały potwierdzone zeznaniami świadków, które przede wszystkim były klientkami salonu płatnika składek obsługiwanymi przez ubezpieczoną. Świadkowie wskazali, że w spornym okresie widziały ubezpieczoną w miejscu pracy, w tym także podczas wykonywania czynności związanych ze stylizacją rąk. Sąd dał wiarę także zeznaniom ubezpieczonej w zakresie nieplanowania przez nią ciąży i braku zamiaru zawarcia umowy o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Ponadto, zeznania świadka A. H., która pomagała ubezpieczonej w zdobyciu zezwolenia na pracę są konkretne i spójne z zeznaniami odwołującej i ubezpieczonej w zakresie procesu zdobywania przez nią potrzebnych do zatrudnienia dokumentów oraz problemów z ich uzyskaniem. Zeznania świadka i stron w tym zakresie są ponadto zgodne z przedstawionymi w sprawie dokumentami w szczególności z uzyskanym zezwoleniem na pracę, wobec czego sąd uznał je za wiarygodne. Sąd dał wiarę również zeznaniom E. B. (2) prowadzącej usługi księgowe na rzecz płatnika składek. Wyjaśniła ona w sposób logiczny powody opóźnienia w zgłoszeniu ubezpieczonej do ZUS, co zostało potwierdzone zeznaniami odwołującej i dokumentami w szczególności także wydrukiem korespondencji e-mail dotyczącej zgłoszenia ubezpieczonej.

Z powyższych względów sąd uznał materiał dowodowy zgromadzony w sprawie za kompletny i wystarczający do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie było uzasadnione.

Na wstępie należy zważyć, że zgodnie z art. 15 zys² ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.) jeżeli w sprawie rozpoznawanej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w całości, sąd może zamknąć rozprawę i wydać orzeczenie na posiedzeniu niejawnym po uprzednim odebraniu od stron lub uczestników postępowania

stanowisk na piśmie. Stronom udzielono 14-dniowego terminu na zajęcie ostatecznych stanowisk na piśmie, po których wpłynięciu sąd wydał wyrok na posiedzeniu niejawnym, zgodnie z powyższym przepisem.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się na ustaleniu czy M. C. (2) podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę od 7 sierpnia 2020 r. u płatnika składek.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 423 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą” obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. W myśl art. 13 pkt 1 ustawy następuje to od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. O tym jednak, czy dany stosunek prawny łączący dwa podmioty może być uznany za stosunek pracy, rozstrzygają przepisy prawa pracy. W myśl definicji zawartej w art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona między innymi na podstawie umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być każdorazowo faktyczna realizacja treści stosunku pracy, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego za pracę.

Dla stwierdzenia, czy zaistniały podstawy do objęcia odwołującej ubezpieczeniem społecznym, w świetle powołanych przepisów, wymagane jest ustalenie, czy zatrudnienie miało charakter rzeczywisty i polegało na wykonywaniu pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, czyli w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. W rozpoznawanej sprawie organ rentowy powołując tezy orzecznictwa wskazywał, że umowa o pracę została zawarta między stronami w celu obejścia prawa, a tym samym jest nieważna. Zgodnie z art. 58 § 1 k.c., na który powołał się organ rentowy, czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z formalnego punktu widzenia nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez ustawę zakazane. Czynność prawna jest sprzeczna z ustawą wówczas, gdy jej treść jest formalnie i materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa. Natomiast czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z formalnego punktu widzenia nie sprzeciwia się ustawie, lecz w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. Sama chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego jako motywacja do podjęcia zatrudnienia nie świadczy o zamiarze obejścia prawa, podobnie jak inne cele stawiane sobie przez osoby zawierające umowy o pracę, takie jak na przykład chęć uzyskania środków utrzymania (Wyrok SN z 9.02.2012 r., I UK 265/11, LEX nr 1169836).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przy ocenie istnienia tytułu do ubezpieczenia społecznego nacisk kładzie się na ustalenie faktycznego wykonywania umowy czy działalności (wyroki Sądu Najwyższego: z 26.02.2013 r., I UK 472/12, z 24.08.2010 r. I UK 74/10, z 13.11.2008 r., II UK 94/08, postanowienie Sądu Najwyższego z 18.10.2011 r., III UK 43/11). Nie wystarczy zatem zawarcie samej umowy, lecz konieczne jest rozpoczęcie jej wykonywania. Umowa taka powinna mieć, przynajmniej w zamiarze, realne znaczenie gospodarcze, w innym bowiem przypadku można by mówić jedynie o relacji grzecznościowej, a nie stosunku prawnym.

Przenosząc zaprezentowane poglądy orzecznictwa na toczący się spór w rozpatrywanej sprawie sąd zważył, że nie zaszyły okoliczności wskazujące na nieważność zawartej umowy o pracę. W pierwszej kolejności strony logicznie uargumentowały potrzeby związane z nawiązaniem stosunku pracy. M. V. poszukiwała pracownika, ponieważ chciała rozwijać ofertę prowadzonego salonu kosmetycznego. Poszukiwała osoby zajmującej się stylizacją rzęs. Zdaniem sądu,

w tym zakresie strony jasno i precyzyjnie przedstawiły proces zatrudnienia ubezpieczonej i powody jej zatrudnienia. M. C. (2) odpowiedziała na ogłoszenie o ofercie pracy płatnika składek, co zostało potwierdzone prowadzoną przez nich korespondencją, a także ich zeznaniami. Ubezpieczona miała doświadczenie w pracy kosmetyczki oraz niezbędne kwalifikacje poparte certyfikatami. Ponadto ubezpieczona już wcześniej podejmowała pracę w Polsce i dążyła do wykonywania wyuczonego zawodu. Płatnik składek zdecydował się na zatrudnienie M. C. (1), która posiadała odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie, a jej umiejętności sprawdziła podczas ich spotkania przed zatrudnieniem. Ubezpieczona po otrzymaniu propozycji od płatnika składek, nie będąc jeszcze w ciąży i nie mając przeciwwskazań do pracy, zgodziła się podjąć zatrudnienie. Ubezpieczona miała rozpocząć pracę od marca 2020 r., ale z uwagi na wybuch epidemii oraz problemy z uzyskaniem dokumentów potrzebnych do pracy cudzoziemca w Polsce proces ten znacząco się przedłużył. Należy jednak zauważyć, że strony ciągle podejmowały czynności w celu ich uzyskania i stworzenia odpowiednich warunków do stałego zamieszkania i pracy ubezpieczonej w Polsce. W konsekwencji sąd zważył, że zarzuty organu rentowego, jakoby ubezpieczona potrzebowała jedynie ochrony ubezpieczeniowej są niezasadne, gdyż ubezpieczona i płatnik składek logicznie umotywowali swoje działania związane z zawarciem umowy o pracę, a czynności w celu jej zawarcia podjęli jeszcze przed powzięciem informacji o ciąży ubezpieczonej.

W ocenie sądu, istotne w sprawie było wystąpienie wszystkich elementów koniecznych dla zaistnienia pomiędzy stronami stosunku pracy. Wbrew stanowisku prezentowanemu przez ZUS, zgromadzony materiał dowodowy potwierdził wykonywanie pracy przez ubezpieczoną. W aktach istnieją dowody na wykonywanie pracy przez odwołującą w postaci zeznań świadków, odwołującej się i płatnika składek oraz dokumentów, takich jak wydruki opinii klientek, oświadczenia klientek, na podstawie których należy uznać, że od nawiązania stosunku pracy M. C. (2) wykonywała zadania, jakie były jej zlecane w zakresie powierzonego jej stanowiska pracy.

W ocenie sądu, ubezpieczona wykazała, że faktycznie wykonywała obowiązki pracownicze za wynagrodzeniem oraz pod nadzorem pracodawcy. Płatnik składek i ubezpieczona zgodnie wskazały, że wykonywała ona obowiązki kosmetyczki i w ich ramach zajmowała się stylizacją rzęs. Powyższe zostało również potwierdzone zeznaniami świadków, którzy byli przede wszystkim klientami salonu płatnika składek. Świadkowie wskazali, że ubezpieczona wykonywała usługi kosmetyczne. Dowodem na to są także opinie na stronach internetowych opisujące pracę ubezpieczonej. Ponadto z zeznań stron wynika, że klienci byli umawiani przez salon kosmetyczny płatnika składek telefonicznie lub za pomocą aplikacji B.. Ubezpieczona nie miała swoich klientów i przyjmowała klientów umówionych przez płatnika składek w miejscu pracy. Z ustalonych faktów wynika, że płatnik składek posiadał środki finansowe na zatrudnienia pracownika na stanowisku ubezpieczonej z przyjętym w umowie o pracę wynagrodzeniem. W tym zakresie biegły z zakresu księgowości doszedł do takich wniosków po szczegółowym zapoznaniu się z sytuacją finansową płatnika składek, a w szczególności księgą przychodów i rozchodów.

Sąd zważył, że odwołująca była w ciąży w momencie zawarcia umowy, jednak brak jest zasad, które ograniczałyby możliwości zatrudnienia kobiety w ciąży. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem samo zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego bądź też podwyższenie świadczeń związanych z nadchodzącym macierzyństwem i potencjalnym okresem niezdolności do pracy, nie jest naganne ani tym bardziej sprzeczne z prawem; przeciwnie, jest to postępowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia (wyrok Sądu Najwyższego z 6.02.2006 r., III UK 156/05).

W zakresie przyczyny spóźnionego zgłoszenia M. C. (1) do ubezpieczeń społecznych została wykazane, że była ona niezależna od pracodawcy i ubezpieczonej, gdyż wynikała z przebywania na urlopie osoby pełniącej usługi księgowe na rzecz płatnika składek – E. B. (1). Powyższe zostało potwierdzone zeznaniami stron i świadków. Ponadto należy wskazać, że opóźnienie to nie było znaczne i nie może wpłynąć na ważność zawartej przez strony umowy o pracę.

Sąd zauważa również, że po zaprzestaniu świadczenia przez ubezpieczoną pracy na rzecz płatnika zatrudniono pracownika na jej zastępstwo. Również w tym zakresie wykazano, że istniała potrzeba pracodawcy na zakres prac świadczonych przez ubezpieczoną. Ponadto płatnik składek oczekuje na jej powrót do pracy na tym samym stanowisku.

Zdaniem sądu, z materiału dowodowego jasno wynika, że sporna umowa była faktycznie realizowana. W rozpoznawanej sprawie istotne jest to, że strony przystąpiły do realizacji umowy o pracę. Wbrew twierdzeniom organu rentowego nie wystąpiły żadne okoliczności, które mogłyby potwierdzać nieważność umowy.

Mając na względzie powyższe okoliczności sąd stwierdził, że stanowisko organu rentowego wyrażone w zaskarżonej decyzji było nieuzasadnione. Uwzględniając całokształt okoliczności faktycznych ustalonych w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe sąd nie znalazł podstaw do uznania, że umowa o pracę została zawarta wyłącznie w celu uzyskania przez ubezpieczoną świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Wobec powyższych ustaleń sąd stwierdził, że odwołanie było uzasadnione, co skutkowało jego uwzględnieniem i stosowną zmianą skarżonej decyzji, o czym sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach procesu sąd orzekł w pkt II sentencji wyroku, zasądzając od organu rentowego na rzecz odwołującej się kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).